



The Guideline to Development of the Effectiveness of Educational Institutions under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3

Piyawan Phonchamni¹ and Kritkanok Duangchatom²

Master of Education (Educational Administration) Mahasarakham Rajabhat University

¹Email: Piapiyawan1803@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5005-7539>

²Email: Thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3540-0783>

Received 18/01/2024

Revised 30/01/2024

Accepted 10/02/2024

Abstract

Background and Aims: Effectiveness is a measure, or a tool used to indicate the organization's success in achieving its goals, which arises from cooperation to work under the management of leaders who can create motivation for subordinates to work to their fullest potential. This research aims to (1) Study the current condition and the desired conditions and effectiveness of educational institutions Under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. And 2) Study guidelines for improving the effectiveness of educational institutions.

Methodology: Phase 1: Study the current condition and the desired conditions and effectiveness of the educational institution. The sample group was 302 people. The tool was a questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index. Phase: 2 studied guidelines for improving the effectiveness of educational institutions using the interview forms, and interviewed 9 senior experts, consisting of university professors Deputy Director of the Area Office, Educational Supervisors, Educational Institution Directors, and Teachers. The content of the data obtained from the interviews was analyzed using interpretation methods and presented descriptively.

Results: (1) Current condition and effectiveness, the overall level is at a high level. When considering the desired conditions and effectiveness of educational institutions overall it was at the highest level. (2) Study guidelines for improving the effectiveness of educational institutions. The ability to produce students with high academic achievement found 8 items guideline, part Ability to develop students to have positive attitudes found 8 items guideline, part ability to change educational institutions to suit the environment found 9 items guideline, and part problem-solving abilities of the educational institution found 10 items guideline. Includes 35 items of guidelines for improving the effectiveness of educational institutions.

Conclusion: The research indicates that the current condition and effectiveness of educational institutions are already at a high level, with the desired conditions being even



higher. However, to further enhance effectiveness, specific guidelines have been developed across four key areas: academic achievement, positive attitude development, adaptation to environmental changes, and problem-solving abilities. These 35 guidelines offer a structured approach to improving educational institutions' effectiveness in these critical areas.

Keywords: Effectiveness; Development Guidelines; Educational Institutions



แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ปิยวรรณ พลขำนิ¹ และ กฤษณก ดวงชาตม²

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ประสิทธิภาพ เป็นตัวชี้วัด หรือเครื่องมือที่ใช้ในการบ่งบอกถึงความสำเร็จขององค์กรในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกัน ในการทำงานภายใต้การบริหารงานของผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มความสามารถ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 302 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษาในเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยวิธีการตีความแล้วนำเสนอแบบพรรณนา

ผลการวิจัย: (1) สภาพปัจจุบันประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา พบว่า ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก พบแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนสถานศึกษา พบแนวทางการพัฒนา 9 แนวทาง ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา พบแนวทางการพัฒนา 10 แนวทาง รวมแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา ทั้งสิ้น 35 แนวทาง

สรุปผล: ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาในปัจจุบันและประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว และสภาวะที่ต้องการก็ยิ่งสูงขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น จึงได้มีการพัฒนาแนวปฏิบัติเฉพาะในสี่ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาทัศนคติเชิงบวก การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหา แนวทางทั้ง 35 ประการนี้เสนอแนวทางที่มีโครงสร้างเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในด้านที่สำคัญเหล่านี้

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; แนวทางการพัฒนา; สถานศึกษา

บทนำ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานในการพัฒนางานด้านการศึกษาโดยตรง จึงต้องมีการบริหารให้เกิดประสิทธิผลให้การทำงานขององค์กรสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ การจะพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้นั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาผู้บริหารจึงต้องสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเทคนิคการบริหารงานอันสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานต้องมีความเข้าใจให้ลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ บุคลากรมีความสุขในการทำงาน และทำให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ย่อมส่งผลดีกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้บริหารไม่สร้างบรรยากาศขององค์กรให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรในองค์กรก็จะปฏิบัติงานอย่างไม่มีสนใจ เป้าหมาย และไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลเสียแก่สถานศึกษาทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะสามารถทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมาน้อยเพียงใด (ณัฐกานต์ คงกระพันซ์, 2565: 1) ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ผลการจัดการศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้สถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (วนิดา คงมัน ระพิน ชูชื่น และชัยพจน์ รัชงาม, 2563: 30) ความสำเร็จของการบริหารองค์กร หรือหน่วยงาน ซึ่งได้ดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายสนองตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้องค์กรใดที่มีผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานสนองตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอันจำกัดอย่างประหยัด เกิดผลรวดเร็ว บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน เพื่อให้ได้ผลองค์กรสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และผลลัพธ์ขององค์กรใกล้เคียงกับเป้าหมายขององค์กรที่สูงกว่าย่อมกล่าวได้ว่าองค์กรนั้นมีประสิทธิผลในการดำเนินงาน

ประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นเป็นตัวบ่งชี้ว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นจำเป็นต้องมีการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาถึงข้อมูลความสำเร็จของสถานศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิผล ซึ่งความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูที่ใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานโดยเป็นการมองประสิทธิผลของทั้งระบบ เป็นสภาพความสำเร็จของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถทำหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงความสามารถในการพัฒนานักเรียนใหม่ทัศนคติทางบวกความสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วนิดา คงมัน, 2561: 17) ประสิทธิผล

ขององค์การนั้นมีความสำคัญมากเพราะเป็นตัวบ่งชี้ว่าองค์กรนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่การประเมินผลประสิทธิผลขององค์กรสามารถนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบเพื่อปรับปรุง พัฒนา ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติสะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใดๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำจากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐานทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์ และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษยการคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565: 11 – 12)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในทุกด้าน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มแผนและนโยบาย, 2566: 51) จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ให้มีประสิทธิผล และเกิดผลอย่างยั่งยืนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาคือตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสิ่ง

สำคัญคือให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขด้วยแล้วนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่นั่นแสดงถึงศักยภาพอันสูงส่งของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านี้ไปได้ (สุทิน สุขกาย, 2562: 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้จัดตั้งขึ้นตามเจตารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย และมาตรา 34 ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นในทุกเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 227 เขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายของรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย ครอบคลุมภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มแผนและนโยบาย, 2566: 2) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน อยู่ในระดับคุณภาพดี ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามระดับคุณภาพ ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ เมื่อพิจารณาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อพิจารณาความสามารถด้านภาษาไทย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี สรุปว่า ในภาพรวมมีนักเรียนที่อยู่ในระดับดีขึ้น และผลการเปรียบเทียบคะแนน O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยลดลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มแผนและนโยบาย, 2566: 7 - 10)

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญ และมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 เพื่อนำข้อมูลไปใช้วางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้มีพัฒนา การจัดการศึกษาสถานศึกษาในสังกัด ให้มีประสิทธิภาพที่ดี ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

สุพัตรา ชันทอง (2562: 12) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การที่ดำเนินโครงการหรืองานอย่างหนึ่ง อย่างใดแล้วและปรากฏว่าผลเกิดขึ้น (Outcomes) หรือผลผลิตที่เกิดขึ้น (Output) ณ ระดับหนึ่งระดับใดที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีการใช้ทรัพยากร (Resources) หรือปัจจัยนำเข้า (Inputs) มากน้อยเพียงใด ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในโครงการหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินโครงการนั้นจะมีประสิทธิภาพสูงสุด (ทั้งนี้โดยการเปรียบเทียบโครงการแต่ละโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้เหมือนกัน) ในทางตรงกันข้ามโครงการใดแม้ว่าจะสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้เหมือนกันก็ตามแต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามากกว่าโครงการอื่น ๆ โครงการนั้นก็จะไม่ใช่โครงการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

กรณันท์ เอี่ยมภูเขียว (2563: 7) ประสิทธิภาพ หมายถึงการดำเนินงานขององค์กรที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหารและบุคลากรภายในองค์กร ในการทุ่มเทความรู้ความสามารถ เพื่อให้เกิดความสำเร็จทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ในการปฏิบัติงาน

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2013: 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึงการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำ เป็นศูนย์รวมในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นผล ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

พนพร รัตนประสบ (2560: 8) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประสบการณ์และความสามารถในการชักจูงและผลักดันให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

สาวตรี บุญนุกูล (2562: 8) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง การบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา

ณัฐกานต์ คงกระพันธ์ (2565: 37) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการบรรลุ วัตถุประสงค์การดำเนินงานของสถานศึกษา โดยอาศัยความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารและความร่วมมือในการท างานครูในสถานศึกษา

Hoy & Miskel (2013: 293-297) ได้อธิบายถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า การประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียน สามารถแยกแนวทางในการประเมิน หรือวัดประเมินผลได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1. การประเมินประสิทธิภาพในแง่ของเป้าหมาย (Goal model of organizational effectiveness) เป็นการพิจารณาว่า องค์กรจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่า บรรลุเป้าหมายองค์กรหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการใชเป้าหมายองค์กรเป็นเกณฑ์ให้มีความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมาย หรือผลสุดทายมากกว่าวิธีการ ดังนั้น ผู้บริหารในองค์กรจะต้องกำหนดเป้าหมายที่สามารถทำได้หรือเป้าหมายที่เป็นจริงที่สามารถวัดได้

2. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร (The system resource model of organizational effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์กรในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งเป็นความสามารถขององค์กรที่จะนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์กร ซึ่งเป็นการเน้นปัจจัยตัวป้อนเข้า (Input) มากกว่า ผลผลิต (Output)

3. การประเมินประสิทธิผลตามรูปแบบบูรณาการที่ยึดการบรรลุเป้าหมายและรูปแบบระบบทรัพยากร (An integrated goal and system-resource model of effectiveness) โดยเน้นลักษณะสำคัญ 3 ประการได้แก่ มิติเวลา กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และใช้เกณฑ์ประเมินหลายเกณฑ์ดังนี้

3.1 มิติเวลา (Time) การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงมิติเวลาเป็นสำคัญ เพราะการประเมินในช่วงเวลาต่างกัน อาจทำให้ผลการประเมินแตกต่างกัน

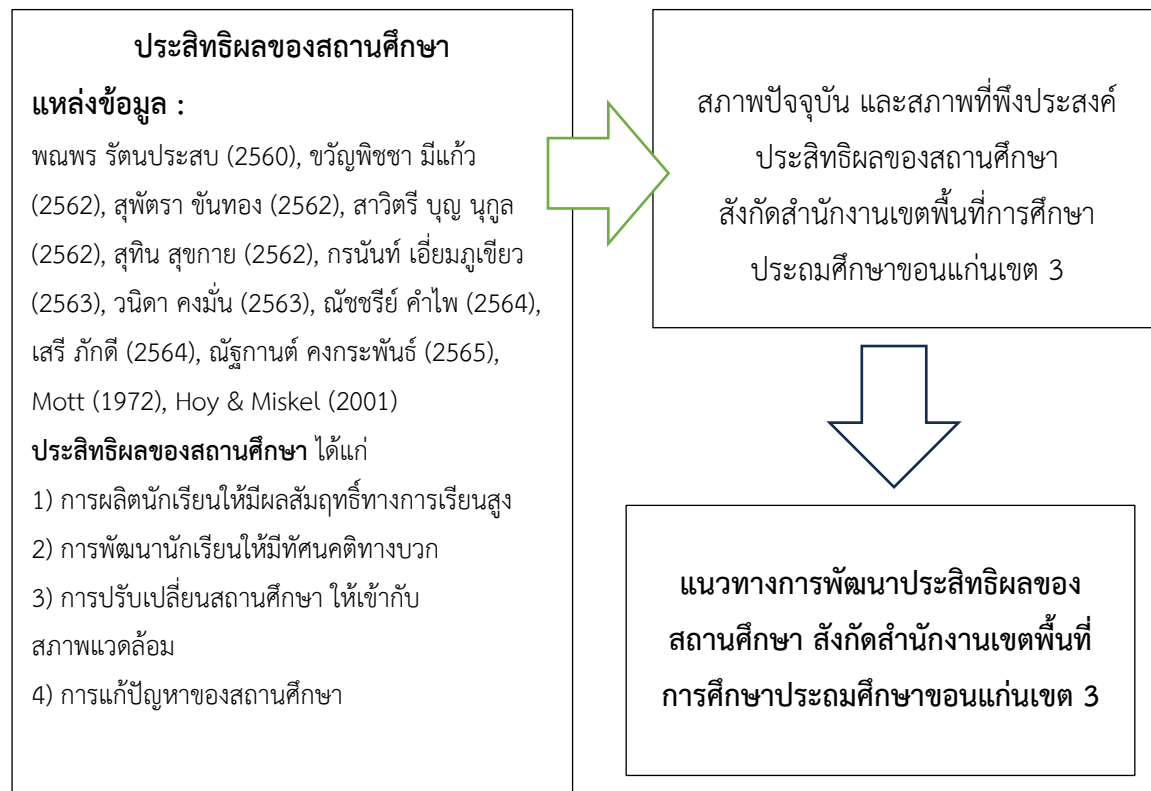
3.2 กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (Multiple constituencies) เป็นกลุ่มคนทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่สนใจผลขององค์กร สำหรับเกณฑ์ประสิทธิผลจะสะท้อนความคิดและค่านิยมของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น จึงเกิดจากการเชื่อมโยงความคิดของผู้เกี่ยวข้อง

3.3 การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The multiple criteria of effectiveness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์กรโดยใช้เกณฑ์ หลายอย่างในการวัดประเมินผลเรียกว่า การวัดประสิทธิผลเชิงซ้อน (Multiple effectiveness measurement) พิจารณาตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรและพยายามแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการวัดประสิทธิผลวิธีนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า องค์กรเป็นระบบสังคมที่มีชีวิต มีความต้องการหรือข้อเรียกร้อง ซึ่งองค์กรจะต้องจัดหาเพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อทำงานที่มีประสิทธิผลจากแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าประสิทธิผลขององค์กรนั้น มีความสำคัญมากเพราะเป็นตัวบ่งชี้ว่า องค์กรนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่การประเมินผลประสิทธิผลขององค์กรสามารถนำ ผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบ เพื่อปรับปรุงพัฒนา ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น สามารถทำได้หลายแนวทาง

มอทท์ (Mott, 1972) กล่าวว่า ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งหมายถึงความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงจำนวนมาก โรงเรียนดังกล่าวมักได้แก่ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคุณลักษณะของผู้เรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาด้านการปรับเปลี่ยนสถานศึกษาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง อาคารสถานที่ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีบุคลากรที่มีคุณภาพ ตลอดจน การบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัย แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ ดังนี้



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566

เนื้อหาสาระทางวิชาการ

การสังเคราะห์ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ผู้วิจัยได้พิจารณาจากข้อมูลที่สอดคล้องกัน สรุปโดยใช้เกณฑ์ความถี่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของแหล่งข้อมูล พบว่าองค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1)

การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และ 4) การแก้ปัญหาของสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,225 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 302 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยหลักการของ Yamane ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ เพื่อหากลุ่มตัวอย่างสำหรับการดำเนินการระยะที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบเติมคำและแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการสังเคราะห์จากเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และ 4) การแก้ปัญหาของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามพร้อมแนบแบบสอบถามออนไลน์ด้วยแบบฟอร์มกุญแจ โดยมีลิงค์การตอบแบบสอบถาม และสแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) ซึ่งส่งไปในระบบ my office ระบบรับส่งหนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ถึงโรงเรียนที่มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามภายใน 15 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดย

การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, $S.D.$) ทั้งแบบโดยรวม และรายข้อ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ไพศาล วรคำ, 2559: 323-325) โดยกำหนดการแปลผลข้อมูลใช้เกณฑ์ของ ไพศาล วรคำ (2559: 323)

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

การศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (สำหรับการดำเนินการระยะที่ 2) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 แบ่งเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 6 ท่าน และกลุ่มศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มากกว่า 10 ปีจำนวน 3 ท่าน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 ท่าน

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 6 ท่าน

1.2 กลุ่มศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มากกว่า 10 ปีจำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1 การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.46	0.56	มาก	2	4.63	0.52	มากที่สุด	1
2 การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.33	0.81	มาก	4	4.59	0.56	มากที่สุด	4
3 การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	4.42	0.71	มาก	3	4.61	0.54	มากที่สุด	3
4 การแก้ปัญหาของสถานศึกษา	4.47	0.70	มาก	1	4.63	0.53	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	4.42	0.69	มาก	-	4.61	0.54	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $S.D. = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสามารถเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การแก้ปัญหาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, $S.D. = 0.70$) การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = 0.56$) การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.42$, $S.D. = 0.71$) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.81$)

สภาพที่พึงประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, $S.D. = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสามารถเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.63$, $S.D. = 0.52$) การแก้ปัญหาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$, $S.D. = 0.53$) การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.61$, $S.D. = 0.54$) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.59$, $S.D. = 0.56$)

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

การศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า

- 1.1 การคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
 - 1.2 ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดทำ PLC เพื่อทราบปัญหา เพื่อแยกแยะ ตามแก้ไขได้ถูกต้อง
 - 1.3 สถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับความสามารถ ศักยภาพ รวมถึงความต้องการของ
 - 1.4 ครูผู้สอนควรนำสื่อ หรือนวัตกรรมที่ทันสมัยมีความน่าสนใจใช้การจัดการเรียนการสอน
 - 1.5 จัดการเรียนรู้ด้านงานอาชีพเพื่อเสริมให้นักเรียนสามารถวางแผนประกอบอาชีพในอนาคตได้
 - 1.6 ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนและเป็นการต่อยอดพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น
 - 1.7 ควรนำเครื่องมือลงสู่การทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการที่วางแผนไว้ร่วมกัน
 - 1.8 นำผลการเรียนไปสะท้อนเพื่อติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป
- หมายเหตุใช้รูปแบบ Active Learning

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

ลำดับที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	สรุปแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา
1	การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	1.1 การคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน 1.2 ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดทำ PLC เพื่อทราบปัญหา เพื่อแยกแยะ ตามแก้ไขได้ถูกต้อง 1.3 สถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับความสามารถ ศักยภาพ รวมถึงความต้องการของ 1.4 ครูผู้สอนควรนำสื่อ หรือนวัตกรรมที่ทันสมัยมีความน่าสนใจใช้การจัดการเรียนการสอน 1.5 จัดการเรียนรู้ด้านงานอาชีพเพื่อเสริมให้นักเรียนสามารถวางแผนประกอบอาชีพในอนาคตได้ 1.6 ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนและเป็นการต่อยอดพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น 1.7 ควรนำเครื่องมือลงสู่การทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการที่วางแผนไว้ร่วมกัน



ลำดับที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	สรุปแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา
		1.8 นำผลการเรียนไปสะท้อนเพื่อติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไปหมายเหตุใช้รูปแบบ Active Learning
2	การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	2.1 ควรเปิดใจให้กว้างยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นสร้างทัศนคติที่ดี สร้างเจตคติที่ดี มีวินัยมีความรับผิดชอบ 2.2 มีการกำหนดเป้าหมายของกรอบงานให้ชัดเจน 2.3 ส่งเสริมผลักดันเป็นกำลังใจในการเรียนในสิ่งที่ชอบติดตามกำกับติดตามผลเป็นระยะ 2.4 มีการพัฒนาคุณธรรมควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่เด็กๆ โรงเรียนจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน 2.5 ฝึกฝนให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานเป็นทีม 2.6 ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันและเสียสละ 2.7 ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างทัศนคติทางบวก 2.8 สร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนการ
3	การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	3.1 มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมสังคมองค์กรของสถานศึกษา 3.2 จัดสภาพบริบททั่วไปของโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน มีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียน 3.3 สร้างเจตคติค่านิยมที่ดี ที่ดีงาม ระเบียบวินัยให้กับนักเรียน 3.4 ผู้บริหาร ครู ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครองต้องร่วมกันพัฒนาโรงเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3.5 โรงเรียนกำหนดนโยบายต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้า 3.6 จัดอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัย 3.7 ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการดูแลสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรักในองค์กร 3.8 มีนโยบายวิสัยทัศน์หลักด้านสิ่งแวดล้อมให้เห็นความสำคัญอย่างต่อเนื่อง



ลำดับที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	สรุปแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา
		3.9 มีระบบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี
4	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา	4.1 ควรทำการศึกษาปัญหาของสถานศึกษาให้เข้าถึงปัญหาก่อนลงมือแก้ไข 4.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกำหนดนโยบายและถ่ายทอดนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ 4.3 ควรมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อทำการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น 4.4 มีการเน้นย้ำให้ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ใส่ใจในการแก้ปัญหา 4.5 การศึกษาปัญหาควรมีการศึกษาจากข้อมูลด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ 4.6 สถานศึกษาควรมีระบบคัดกรองนักเรียน เพื่อทำการวิเคราะห์พฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนโดยครูประจำชั้นมีบทบาทในการช่วยสังเกตพฤติกรรม 4.7 จัดให้มีกิจกรรมที่เข้าถึงปัญหาของนักเรียน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูหรือผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาสามารถเข้าถึงปัญหาได้อย่างตรงจุด 4.8 โรงเรียนมีการฝึกให้เด็กเอาตัวรอดจากสถานการณ์ต่างๆ 4.9 ผู้บริหารต้องติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในทุกๆด้าน สามารถวิเคราะห์การเลือกใช้เครื่องมือสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 4.10 ควรร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังทุกคนมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครองผู้บริหารชุมชนเพื่อ หาแนวทางแล้วลงมือปฏิบัติแก้ไข

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 มีข้อค้นพบที่ควรนำมาเสนออภิปรายผล ดังนี้



1. ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 พบว่าสภาพปัจจุบันประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 มีพฤติกรรมในการแสดงออกในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา การผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และการพัฒนานักเรียนให้ มีทัศนคติทางบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1. การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียน ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนได้รับรางวัลจากการ เข้าร่วมแข่งทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อสถาบันอื่น เป็นจำนวนมากและมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น สถานศึกษามีระบบตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นที่น่าพอใจมีการพัฒนาอยู่ในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับวนิดา คงมัน (2561: 97) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาและปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา 6 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ (x7), การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x8), อำนาจเชี่ยวชาญ (x3), อำนาจการให้รางวัล (x1), การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x6), อำนาจตาม กฎหมาย (x2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณค่าเท่ากับ 0.732 ต่อความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการ พยากรณ์เท่ากับ .01 และสามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ 52.70 เปอร์เซ็นต์ และสอดคล้องกับ สาวิตรี บุญนุกูล (2562: 79 - 80) ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยรวมและรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษา ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาทั้งทางด้านการบริหาร ด้านการปกครอง ด้านการ เรียนการสอน ด้านครูและบุคลากร ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ จนประสบ ความสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับเสรี ภักดี (2564: 115) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารและครูผู้สอนในการบริหารจัดการพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากความสนใจ มีความ คาดหวังในการสำเร็จการศึกษา มีความต้องการจะพัฒนานตนเองเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มี ความรับผิดชอบใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักวางแผนทำตามแผนที่กำหนดไว้และประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ เกี่ยวกับการเรียนและความรู้ทั่ว ๆ ไปด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และนอกสถานศึกษานอกจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้ว ผู้บริหารยังต้องมีการสร้างขวัญและกำลังใจ รวมทั้งการส่งเสริมความ

ต้องการและมีความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์กรควบคู่กัน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอีกด้วย

1.2 การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ครูสร้างลักษณะนิสัยจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ทำหน้าที่คอยชี้แนะให้นักเรียนเห็นถึงการใช้ชีวิตที่มีความสุข สอนให้นักเรียนยึดถือกฎใจเขาใจเรา นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และสถานศึกษา และครูโน้มน้าวให้นักเรียนควบคุมตนเองโดยใช้ความคิดเชิงบวก และจัดความคิดเชิงลบ ตลอดจนนักเรียนได้รับการฝึกให้วางแผนและกำหนดเป้าหมายด้วยทัศนคติเชิงบวก มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการค้นหาเอกลักษณ์ของนักเรียน สอดคล้องกับกับพพรรัตน์ประสบ (2560: 87) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่ง Mott (1972) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง มีความคิดเห็น ท่าทาง ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษาแสดงออกในทางที่ตรงตามเหตุผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะเสริมสร้างความเจริญให้แก่บุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัยด้านสติปัญญามีความรู้ใฝ่เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถ และทักษะอันจำเป็น นำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม และจริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงามแล้ว และสอดคล้องกับสาวตรี บุญนุกูล (2562: 80) ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โดยรวมและรายชื่อพบว่ามีอยู่ในระดับมาก

1.3 การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการดำเนินการในทุกๆ ด้าน มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ระบบสถานศึกษาและเข้าใจ ในการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและการปรับปรุงจนเป็นที่ยอมรับจากชุมชน สอดคล้องกับกับกรณันท์ เอี่ยมภูเขียว (2563: 78) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในจังหวัดสุโขทัย ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเสรี ภักดี (2564: 115) กล่าวไว้ว่าด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอยู่ในระดับมาก

1.4 การแก้ปัญหาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาระดมสมองเพื่อแก้ปัญหาและร่วมกันตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผู้บริหารและครูร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา ปัญหาความประพฤติของนักเรียนปัญหาด้านการเรียนการสอน ด้วยความสามัคคี สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และผลจากการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาทำให้เกิด

บรรยากาศแห่งความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับสอดคล้องกับกับพนพร รัตนประสบ (2560: 88) กล่าวถึงด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสาวิตรี บุญกุล (2562: 81) ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มีนโยบายให้ผู้บริหารและครูร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเร่งด่วนหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินในสถานศึกษา ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ปัญหาด้านการเรียนการสอนด้วยความสามัคคี และผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดการขัดแย้งภายในสถานศึกษา เพราะหากเกิดปัญหาขึ้น ย่อมจะทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาลดลง อาจทำให้สถานศึกษาขาดการร่วมมือกันทำงาน ขาดความไว้วางใจ และทำให้เกิดการโยกย้ายหรือการลาออกของบุคลากร การแก้ไขปัญหาที่ผู้บริหารควรแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ ปัญหาบางอย่างจะต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) หรือ วิธีคิดอย่างไตร่ตรอง (Reflective thinking) หรือวิธีการแห่งปัญญา (Method of intelligence) มาช่วยในการแก้ปัญหา

สภาพที่ประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากประสิทธิผลของสถานศึกษา นั้นมุ่งเน้นในด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เกิดความความหวังให้นักเรียนได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งมีการแก้ปัญหาของสถานศึกษาที่เหมาะสมมีความสามารถในการเปิดรับแง่มุมใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาองค์กร มีการปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยครูสร้างลักษณะนิสัยจิตสาธารณะให้กับนักเรียน สอดคล้องกับกับพนพร รัตนประสบ (2560: 85) ได้กล่าวถึงสภาพอันประสงค์ประสิทธิผลของสถานศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ว่าเป็นเพราะโรงเรียนมีการให้ครูศึกษาความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้กับนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม อีกทั้งโรงเรียนได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อสถาบันอื่นได้เป็นจำนวนมากขึ้น โรงเรียนมีการพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความประพฤติเรียบร้อยและอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเอง และนักเรียนระดับชั้นสูงมีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อ ครูมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการสอน การจัดกิจกรรมและประเมินตามหลักสูตร มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน มีการนำผลจากการประเมินนักเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุง และครูมีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับปรุงโรงเรียนในทุกด้าน นอกจากนี้สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้บริหารและครูร่วมมือกันแก้ปัญหาสถานศึกษาด้วยความสามัคคี ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เมื่อเกิดความขัดแย้ง ผู้บริหารสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นในโรงเรียน ผู้บริหารและครูปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารดำเนินงานบรรลุ

วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างราบรื่น สอดคล้องกับ ญัตติกานต์ คงกระพันธ์ (2565: 98) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สภาพอันพึงประสงค์ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีจิตอาสา มีการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาสามารถเข้าถึงปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสามารถแข่งกันกับสถาบันอื่น ๆ ได้ในระดับต่าง ๆ และการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา มีความน่าเรียน มีความปลอดภัย

2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบแนวทางการพัฒนา คือ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ครูผู้สอนควรนำสื่อ หรือนวัตกรรมที่ทันสมัยมีความน่าสนใจใช้การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนต่อยอดพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียน และเกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ควรมีการพัฒนาคุณธรรมควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่เด็ก ๆ ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างทัศนคติทางบวก สร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนการสอน การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ครู ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครองต้องร่วมกันพัฒนาโรงเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสถานศึกษาจัดสภาพบริบททั่วไปของโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน จัดอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัย มีนโยบายวิสัยทัศน์หลักด้านสิ่งแวดล้อมให้เห็นความสำคัญอย่างต่อเนื่อง มีระบบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี และการแก้ปัญหาของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกำหนดนโยบายและถ่ายทอดนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาปัญหาจากข้อมูลด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ สอดคล้องกับปวีณา รอดเจริญ (2566: 75) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาไว้ว่าให้ความสำคัญกับการศึกษาตามนโยบาย กฎระเบียบการบริหาร และการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักนำนวัตกรรมหรือแนวทางเลือกใหม่ ๆ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพของงาน บวกกับผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงได้ตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำยุคใหม่เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีการวางแผน วิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมายและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสุทิน สุขกาย (2562: 64) ข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีดังนี้ ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้คือ ผู้บริหารควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ควรมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และจัดสถานศึกษาให้มีระบบการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ผู้บริหาร

เป็นผู้นำในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง จัดหาครูให้ครบทุกระดับชั้น และมีการจัดอบรมให้แก่บุคลากรอยู่เสมอ มีทักษะกระบวนการในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้คือ มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีสภาพเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมไปถึงบุคลากรครูควรมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะผลการวิจัย ในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง
3. ความสามารถปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ครู ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครองต้องร่วมกันพัฒนาโรงเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสถานศึกษาจัดสภาพบริบททั่วไปของโรงเรียนให้น่าอยู่น่าเรียน จัดอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัย มีนโยบายวิสัยทัศน์หลักด้านสิ่งแวดล้อมให้เห็นความสำคัญอย่างต่อเนื่อง มีระบบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกำหนดนโยบายและถ่ายทอดนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาปัญหาจากข้อมูลด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีการขาดแคลนทรัพยากรและความพร้อมเพื่อแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

เอกสารอ้างอิง

- กรนันท์ เอี่ยมภูเขียว. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในจังหวัดสุโขทัย. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัชชรีย์ คำไพ. (2564). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- ณัฐกานต์ คงกระพันธ์. (2565). บรรยาการองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปวีณา รอดเจริญ (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พนพร รัตนประสบ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล วรคำ. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8 . มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ไพศาล วรคำ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- วนิดา คงมัน ระพี ชูชื่น และชัยพจน์ รังงาม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. พัฒนาเทคนิคการศึกษา, 32 (133),30-38.
- วนิดา คงมัน. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาวิตรี บุญนุกูล. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มนโยบายและแผน. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มแผนและนโยบาย



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มนโยบายและแผน. (2566).แผนพัฒนา

การศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มนโยบายและแผน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570. Retrieved from:

https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651&filename=develop_issue.

สุทิน สุขกาย (2562). การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ศรีสะเกษ เขต 1. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุพัตรา ชันทอง. (2562). แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เสรี ภัคดี. (2564). กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัด

อาชีวศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหา

วิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2013). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*.

9th edition. New York: McGraw-Hill.

Mott, P.E. (1972). *The Characteristics of Efficient Organizations*. New York: Harper and Row

Publishers.

